
Studiu explorator privind modalitatea de contabilizare și impozitare a monedelor virtuale de către firmele românești

---

Mirela PĂUNESCU,
Academia de Studii Economice, București,
E-mail: mirela.paunescu@cig.ase.ro

Motto: „Contabilitatea nu face profitul sau bilanțul mai volatile. Contabilitatea doar face mai transparentă volatilitatea câștigurilor.”

Diane Garnick

Rezumat

Pe măsură ce monedele virtuale devin mai frecvente și mai des folosite de diferiți utilizatori, companii sau persoane fizice, întrebarea dacă și cum se impozitează acestea nu mai poate fi ignorată. Creșterea și căderea monedei Bitcoin în ultimul an, creșterea numărului de oferte inițiale de monede (ICO) și creșterea numărului de monede virtuale care au fost lansate recent au făcut pe toată lumea fie foarte atentă la acest subiect. De aceea, în ultimul timp, tot mai multe autorități de reglementare au ales să prezinte clarificări cu privire la modul de contabilizare (și impozitare) a monedelor virtuale. România, din nefericire, nu este una dintre aceste țări care au ales să-și adapteze legislația pentru a ține cont de monedele virtuale. Ambiguitatea guvernează utilizarea monedelor virtuale, a naturii acestora și a regulilor de contabilizare pentru tranzacțiile care implică monede virtuale.

În această lucrare, analizăm dificultățile cu care se confruntă entitățile corporative care utilizează monede virtuale în activitatea lor și astfel trebuie să plătească impozit pe profit.

Cuvinte-cheie: Monedă virtuală, Bitcoin, contabilizare și raportare, impozitare

Clasificare JEL: M41

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Paunescu, M., (2018), Exploratory study on accounting and taxation of virtual currencies by Romanian companies, *Audit Financiar*, vol. XVI, no. 2(150)/2018, pp. 239-248, DOI: 10.20869/AUDITF/2018/150/009

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2018/150/009>
Data primirii articolului: 10.04.2018
Data revizuirii: 11.04.2018
Data acceptării: 13.04.2018

INTRODUCERE

Începem prin definirea monedei virtuale (VC de la virtual currency). Spre deosebire de monedele de modă tradiționale, cum ar fi moneda reală (care are o valoare intrinsecă) și moneda fiat (care este o formă general acceptată de bani emise de un guvern și care circulă într-o economie), VC are doar o formă digitală. Autoritatea Bancară Europeană (EBA) definește monedele virtuale drept „reprezentare digitală a valorii, care nu este emisă de o bancă centrală, o instituție de credit sau o instituție de bani electronici, care, în anumite circumstanțe, poate fi utilizată ca alternativă la bani”.

Cryptocurrencies, concepute pentru a înlocui numerarul, sunt o varietate de VC care utilizează tehnologia Blockchain și un registru descentralizat (ceea ce înseamnă, spre deosebire de monedele tradiționale, de obicei nici o autoritate de supraveghere nu controlează rețeaua, emiterea de noi unități sau valoarea de schimb).

Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN, 2013) explică în mod egal VC ca „un mijloc de schimb care funcționează ca o monedă în anumite medii, dar nu are toate atributele valutei reale. În special, moneda virtuală nu are statut legal de plată în nici o jurisdicție.”

În anul 2015, Banca Națională a României (BNR), într-o notă de avertizare, a declarat că VC nu reprezintă o monedă națională sau o valută străină, nu este o plată legală și nici o monedă electronică, ci este pur și simplu o modalitate alternativă de plată. În 2018, într-o altă notificare, BNR și-a menținut poziția inițială, dar a precizat suplimentar că VC se clasifică drept active speculative, extrem de volatile și riscante.

În prezent, nu există o definiție general acceptată pentru VC. Cu toate acestea, lipsa unei reglementări explicite pentru VC nu implică faptul că utilizarea acestuia este ilegală.

Chiar dacă VC-urile au apărut cu ani în urmă (Satoshi Nakamoto a creat Bitcoin în 2009), autoritățile de reglementare pare că așteptau să vadă cum va evolua noul mod de a plăti și de a investi, înainte de a le lua în serios. Când VC a devenit un subiect de actualitate, o mulțime de afaceri s-au dezvoltat în jurul lor. În timp, s-au creat diferite platforme pentru a transfera sau a schimba VC, au apărut forme de exploatare a VC, tot mai multe companii acceptă VC și chiar utilizează VC

pentru a-și plăti achizițiile, iar unele fonduri de investiții pun o mulțime de bani în VC, sperând să raporteze o rată mare de rentabilitate pentru investiția lor.

În prezent, este clar că autoritățile de reglementare ar trebui să introducă și să normalizeze cadrul legal pentru utilizarea criptomonedelor, deoarece există o lipsă de reglementare pentru raportarea financiară a VC. Din cauza incertitudinii, entitățile raportoare prezintă monedele digitale deținute în diverse moduri, cum ar fi ca parte a stocurilor, a echivalentelor de numerar, ca instrumentele financiare sau chiar ca imobilizările necorporale, în funcție de politica lor contabilă.

1. Revizuirea literaturii de specialitate

În prezent, am găsit doar câteva articole relevante privind contabilitatea pentru VC. Unul dintre motive poate fi că, și dacă monedele virtuale au fost prezente în știrile din ultimii doi ani, doar recent au devenit un trend. Principalele direcții de cercetare au fost impactul Bitcoin și al altor criptomonede asupra modelului de business folosit de companii, modul în care VC vor întrerupe afacerea, riscurile de securitate cibernetică implicate pentru companiile care folosesc VC și explicația din spatele variației prețurilor diferitelor VC-uri. Kokina (2017) prezintă o imagine de ansamblu asupra practicilor legate de tehnologia Blockchain în marile firme de contabilitate și, ca parte a procesului, oferă o ilustrare foarte detaliată a tehnologiei din spatele VC. Articolul este util în special întrucât explică modul în care Bitcoin funcționează, care este activitatea „minerilor”, modul în care pot fi stocate VC și care sunt unele dintre cele mai semnificative riscuri asociate cu utilizarea lor. Venter (2016) face una dintre cele mai ample analize ale tratamentului contabil folosit pentru a raporta Bitcoin și identifică argumentele pro și contra, în cazul tuturor scenariilor. El consideră că este timpul ca IASB să revizuiască și unele dintre vechile standarde, cum ar fi IAS 2 sau IAS 38. De asemenea, el reflectă faptul că lipsa reglementării de către IASB conduce la o inconsecvență în tratamentul contabil utilizat de diferite entități raportoare. Venter concluzionează că IASB ar trebui să ofere orientări clare privind contabilitatea monedelor digitale și să abordeze, de asemenea, problema mai importantă a activelor necorporale și a mărfurilor deținute în scopuri investiționale. Practicienii au publicat, de asemenea, mai multe articole pe această temă, identificând cele mai

comune metode contabile utilizate și evaluând în mod critic argumentele pro și contra pentru ele (Berchowitz 2017, Kam 2017).

În concordanță cu constatările lui Albu (Albu ș.a., 2011), am remarcat, la rândul nostru, că societățile Big 4 se numără printre primele companii care au publicat articole ce subliniază nevoia de îndrumare cu privire la principiile contabilității și fiscalității aplicabile sau care ridică noi întrebări fără un răspuns clar în absența unei reglementări specifice. Petre (Deloitte, 2017) semnalează că, în opinia sa, câștigurile obținute din utilizarea VC sunt impozabile iar, datorită incertitudinii din jurul criptomonedelor, entitățile care utilizează VC sunt expuse unor riscuri fiscale ridicate. De asemenea, el ridică câteva întrebări la care autoritatea fiscală ar trebui să răspundă pentru a clarifica tratamentul fiscal al VC. Milicev (EY, 2018) detaliază aspectele pe care trebuie să le ia în considerare o societate, din perspectivă fiscală, înainte să lanseze o ICO. Într-un alt articol (2018) el analizează, de asemenea, principiile de impozitare aplicabile câștigurilor realizate de persoane fizice din VC. Sincu (2018) prezintă pentru prima dată un cadru pentru impozitarea câștigurilor obținute din VC și identifică factorii care trebuie luați în considerare înainte de a decide asupra impozitului aplicabil. El concluzionează că viața reală este cu mult mai avansată față de legislația fiscală și că este nevoie ca autoritatea fiscală din România să accelereze procesul de reglementare a impozitării VC.

Din câte știm, studiul nostru este prima lucrare de cercetare care se axează pe contabilizarea VC în România, în special din perspectiva unei companii care aplică standardele românești de contabilitate (RAS) și nu IFRS.

2. Metodologia de cercetare

Prezenta lucrare analizează principiile contabile aplicabile tranzacțiilor care utilizează VC în România, în funcție de cadrul de raportare utilizat de entitatea raportoare. După ce vom enumera cele mai frecvente politici contabile utilizate de entitățile care aplică IFRS și vom analiza argumentele pro și contra lor, ne vom concentra pe opțiunile disponibile pentru companiile care aplică RAS.

Folosind argumente de tip critic și empiric, vom explora dacă în prezent cadrul de raportare pentru companiile care aplică RAS permite clasificarea monedelor virtuale

în clase de active deja definite și dacă există reguli privind evaluarea și măsurarea acestora, vom investiga alegerile oferite de RAS și vom identifica provocările legate de utilizarea uneia sau a altei opțiuni.

Argumentarea noastră ia în considerare numeroasele moduri în care entitățile pot obține sau utiliza VC.

Contribuția adusă de această lucrare rezultatelor cercetării deja existente constă în analiza critică a altor aspecte care nu au fost acoperite de studiile anterioare, cum ar fi posibilul tratament contabil pentru entitățile care aplică RAS, utilizează VC, precum și identificarea unui cadru care ar trebui să fie utilizat de entități pentru a determina metoda contabilă cea mai adecvată. Din cunoștințele noastre, acesta este și primul articol care studiază impozitarea entităților corporative care utilizează VC în România.

În special în România, analiza efectuată în lucrarea de față este utilă celor cu rol de reglementare a raportărilor financiare conform reglementărilor naționale, care trebuie să vină fie cu modificări la reglementările contabile aplicabile societăților care aplică RAS, fie cu clarificări având ca scop lămurirea incertitudinilor privind contabilizarea și impozitarea monedelor virtuale. Și practicienii care sunt responsabili de prezentarea și contabilizarea monedelor virtuale în situațiile financiare (sau auditorii chemați să valideze imaginea fidelă dată de situațiile financiare) vor beneficia de rezultatele acestui studiu, având o privire de ansamblu asupra tratamentelor contabile posibile, precum și a argumentelor în favoarea și defavoarea acestora.

3. Stabilirea cadrului pentru impozitarea VC utilizate de persoanele juridice

După ce am analizat literatura de specialitate, nu putem să nu constatăm că majoritatea dilemelor fiscale se referă la persoanele fizice. Pentru persoanele juridice, se pare că există doar puține neclarități dacă impozitul este sau nu datorat. Considerăm că principala cauză a acestei discrepanțe este că, în cazul companiilor, este mai probabil ca întrebarea să fie legată de data la care se impozitează un eventual câștig mai degrabă decât dacă este impozabil sau nu.

Pentru criptomonede, atât în 2015, cât și în 2017, unii reprezentanți ai autorității fiscale au declarat că, deoarece VC nu sunt reglementate în România, nu se

poate vorbi despre un cadru de impozitare a VC, cel puțin în cazul persoanelor fizice. Cu toate acestea, începând din 2017, pe diferite canale (neoficiale, cum ar fi în presă), reprezentanții autorității fiscale și-au schimbat poziția inițială și au sugerat că și câștigurile obținute din VC sunt impozabile, atât pentru persoane fizice, cât și pentru entități. Cu toate acestea, niciuna dintre opiniile lor nu a fost oficială întrucât până acum autoritatea fiscală română nu și-a asumat o poziție oficială, publică, și nici nu a dat nicio îndrumare despre cum și când se impozitează astfel de câștiguri.

Lipsa de reacție dovedită atât de autoritatea fiscală, cât și de Ministerul Finanțelor Publice, ca autoritate de reglementare pentru cadrul de raportare financiară, pare greu de înțeles deoarece piața VC este prea mare pentru a fi ignorată. Multe alte țări au publicat deja ghiduri și au modificat legislația fiscală sau principiile contabile, pentru a se asigura că entitățile raportoare și contribuabilii au un cadru adecvat de contabilizare și de plată a impozitelor pentru VC. Ca exemple: IRS a emis o Notă din 2014 (IRS, 2014), în care se menționează că și câștigurile obținute din VC vor fi impozitate în categoria câștigurilor de capital. De asemenea, VC sunt impozitate drept câștiguri de capital în Marea Britanie, Canada sau Australia. Belarus a adoptat recent un nou regulament contabil care prevede că token-urile achiziționate în cadrul ICO, în funcție de intenția entității de a le păstra, pot fi clasificate drept investiții pe termen lung sau pe termen scurt. În 2017, Consiliul de Standarde de Contabilitate din Japonia a publicat un proiect de expunere în care propunea ca VC-urile deținute de o entitate în nume propriu să fie evaluate utilizând prețul de piață la data bilanțului, eventuale diferențe între valoarea contabilă și valoarea justă fiind recunoscute ca un câștig sau o pierdere, atâta timp cât există o piață activă pentru moneda virtuală.

La rândul său, FASB a început să studieze dezvoltarea unui standard contabil pentru moneda digitală începând din 2017. Între timp, IASB analizează, de asemenea, necesitatea unui nou standard de contabilitate.

România, în special, are o cotă unică de impozitare și nu face distincție între impozitul pe profit și impozitul pe câștigurile de capital. Cu alte cuvinte, indiferent de veniturile sau câștigurile care au fost raportate după ce a fost vândut un activ al întreprinderii sau ca rezultat al activității operaționale, impozitul pe profit se determină după aceleași reguli. Baza impozabilă pentru calculul impozitului pe profit este diferența dintre veniturile și cheltuielile raportate în scopuri contabile. Profitul sau

pierderea contabilă sunt ajustate apoi pentru unele elemente neimpozabile sau nedeductibile.

Rezultă că, odată ce o companie a raportat un câștig sau un venit, aceste elemente sunt impozabile, cu excepția cazului în care prevederile specifice privind neimpozitarea lor sunt menționate în Codul fiscal. Reguli similare se aplică pentru cheltuieli. Pentru restul acestei lucrări, folosim noțiunea de venituri sau câștiguri, sau de cheltuieli sau pierderi, cu același înțeles în scopuri fiscale.

Dat fiind că societățile sunt obligate să publice situațiile financiare și să respecte principiile contabile general acceptate, acestea trebuie să raporteze câștigurile sau pierderile rezultate din utilizarea monedelor virtuale și trebuie să impoziteze astfel de câștiguri, deoarece nu există excepții menționate în Codul fiscal.

În România, impozitul pe profit se bazează în mare măsură pe profitul contabil, astfel încât, pentru a decide când se impozitează câștigurile sau se deduc pierderile din utilizarea monedelor virtuale, trebuie să revenim la regulile de bază și să determinăm cum se contabilizează acestea.

Privind literatura de specialitate, constatăm, așa cum am afirmat mai sus, că atât cercetătorii, cât și practicienii dispută modul corect de a înregistra tranzacțiile în care sunt folosite monedele virtuale. Din toate argumentele diferite, se poate concluziona cu ușurință că, pentru moment, nu există cerințe sau reguli specifice privind contabilizarea monedelor virtuale și că, multe autorități sau organisme de reglementare internaționale din diferite țări se află în proces de modificare a cadrelor de raportare contabilă pentru a introduce astfel de reguli.

Pentru a decide metoda contabilă adecvată, o entitate raportoare trebuie să ia în considerare toate întrebările următoare:

1. Cadrul contabil aplicabil?
2. Cum a fost obținută VC?
3. Care a fost principalul motiv pentru care s-a achiziționat VC și cum este utilizată aceasta?
4. Are VC o valoare justă care poate fi determinată?

1. Cadrul contabil aplicabil

În România, diferite tipuri de companii aplică cadre de raportare diferite. Companiile interne ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate pe o piață reglementată,

instituțiile financiare și nefinanciare reglementate de Banca Națională a României și de unele companii de stat sunt entitățile care trebuie să aplice IFRS-urile, astfel cum au fost adoptate de către Uniunea Europeană, pentru situațiile lor financiare. Majoritatea societăților comerciale utilizează standardele românești de contabilitate (RAS), care sunt aliniate la Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele aferente ale anumitor tipuri de întreprinderi. Există și alte tipuri de entități care trebuie să aplice alte cadre de raportare (cum ar fi companii de stat, instituții publice sau organizații non-profit). Cu toate acestea, ele nu intră în sfera de cuprindere a acestei lucrări. Lucrarea noastră se concentrează în principal pe companiile care utilizează IFRS sau RAS.

2. Cum a fost obținut VC?

O entitate poate obține VC ca urmare a cumpărării sale, prin primirea acesteia în schimbul bunurilor și serviciilor vândute sau livrate în cursul normal al activității sau, ca rezultat al activității de mining pentru aceasta. Nu este imposibil, chiar dacă este puțin probabil, ca entitatea să obțină gratuit aceste VC, atunci când, spre exemplu, le primește ca donație, din greșală sau din alte surse.

Atunci când se cumpără VC, entitatea poate plăti utilizând o monedă tradițională, schimbând-o cu o altă VC sau chiar ca rezultat al unei ICO.

În cazul Bitcoin, ca exemplu, pentru ca o tranzacție să fie adăugată la registrul public, cineva – un „miner” – trebuie să o valideze. Software-ul rezolvă un algoritm matematic complicat, iar primul „miner” care îl rezolvă primește o taxă de tranzacție care constă în Bitcoins recent lansați.

De asemenea, este posibil să se obțină VC ca rezultat al unei oferte inițiale de monede (ICO). ICO este o formă de crowdfunding folosind criptomonede. Atunci când se produce o ICO, un procent al noilor criptomonede create va fi vândut investitorilor pentru o monedă recunoscută legal sau pentru alte criptomonede, cum ar fi Bitcoin sau altele. De obicei, în cazul ICO, o companie va crea o nouă monedă digitală, în timp ce cealaltă o va achiziționa.

3. Care a fost principalul motiv pentru care s-a administrat VC și cum este utilizat?

Unele entități și-au dat seama că este extrem de profitabil să facă mining pentru VC. Ca atare, principala

lor activitate este de a „mina” VC și, după ce le primesc, ele sunt schimbate pentru monedele tradiționale, mai devreme sau mai târziu. Alte companii acceptă VC doar ca instrument de plată pentru a atrage mai mulți clienți. Anumite companii folosesc VC primite pentru a face plățile curente, pentru bunuri și servicii sau chiar pentru salarii. Alte companii pot decide să dețină VC ca instrument de investiții, pariind că prețul respectivului VC va crește și va conduce la o rată de rentabilitate mai mare decât cea pentru investițiile tradiționale. Perioada de deținere poate varia de la perioade scurte de timp la perioade mai lungi. Alte companii pot specula pe o perioadă scurtă de timp variația prețurilor pentru diferite VC.

Răspunsul la această întrebare poate fi important dintr-o perspectivă contabilă: în funcție de natura acestor VC, clasificarea poate varia în situația poziției financiare de la un element de natura stocurilor la o imobilizare necorporală, spre exemplu. În plus, în funcție de natura activului, măsurarea și recunoașterea câștigului sunt diferite.

4. Are VC o valoare justă care poate fi determinată?

Cei mai mulți care aud de VC se gândesc imediat la Bitcoin, cel mai faimos VC momentan. Cu toate acestea, există o mulțime de alte VC care nu sunt atât de celebre și nu sunt atât de ușor de evaluat la valoarea lor justă, ca în cazul Bitcoin. Acest lucru este important, deoarece într-o tranzacție de schimb, astfel de valori juste pot fi subiective, sau foarte dificil sau chiar imposibil de determinat. În consecință, câștigul sau pierderea din astfel de operațiuni va fi dificil de decis fie foarte subiectiv. În astfel de cazuri, riscurile fiscale la care este expus contribuabilul sunt ridicate.

4. Companiile românești care aplică IFRS

Din perspectivă contabilă, practicienii și cercetătorii au fost de acord că nu există reglementări în IFRS și că există o nevoie tot mai mare de norme specifice aplicabile tranzacțiilor cu VC. Cu toate acestea, majoritatea cercetătorilor și experților par să fie de acord, în ultimul timp, că VC ar trebui să fie clasificate drept stocuri sau active necorporale, în funcție de modul în care entitatea le achiziționează și de utilizarea lor.

Prima întrebare relevantă pentru tratamentul contabil se referă la natura VC. Deși mulți au considerat în timp că

VC este, în esență, similară cu moneda tradițională, recent se acceptă pe scară largă faptul că este o marfă, un bun mobil, și nu o monedă.

Venter (2016) concluzionează că entitățile raportoare clasifică VC într-una din următoarele categorii:

1. Numerar sau echivalente de numerar (în domeniul de aplicare al IAS 7);
2. Instrumente financiare (în domeniul de aplicare al IFRS 9);
3. Stocuri (în domeniul de aplicare al IAS 2);
4. Imobilizări necorporale (în domeniul de aplicare al IAS 38).

Chiar dacă este folosit în mod obișnuit ca o alternativă la moneda tradițională, VC, cel puțin pentru moment, nu respectă sensul acceptat al unei monede tradiționale. De asemenea, deoarece sunt extrem de volatile, VC par să nu respecte definiția echivalentului de numerar. Aceeași concluzie a fost trasă și de alți cercetători (Venter 2016, Kam 2017). Cu toate acestea, EBA consideră că poate fi doar o chestiune de timp până când unele VC, mai stabile și mai acceptate pe scară largă, vor fi considerate bani, în sensul tradițional al cuvântului. Inclusiv un raport al PWC (2015) susține această viziune.

Instrumentele financiare implică un contract care generează un activ financiar al unei entități și o datorie financiară sau un instrument de capitaluri proprii al unei alte entități. Rezultă că majoritatea VC minate sau dobândite altfel de entitate nu corespund definiției unui instrument financiar. Totuși, am menționat că, de cele mai multe ori, entitățile lansează ICO-uri și, prin urmare, sunt oferite publicului noi token-uri sau VC. În funcție de acordurile și caracteristicile contractuale specifice ale acestor VC, definiția instrumentelor financiare poate fi îndeplinită în astfel de cazuri. SEC a lansat îndrumări cu privire la momentul în care trebuie să se considere o ICO ca fiind similară unei IPO (atunci când este vorba despre obligațiile emitentului) și la riscurile implicate.

Pentru entitățile care corespund definiției de broker-trader (cei care cumpără sau vând mărfuri pentru alții sau în nume propriu, cu scopul vânzării în viitorul apropiat și care generează un profit din fluctuațiile de preț sau din marjă) IAS 2 prevede o regulă de evaluare specială. Mai exact, astfel de stocuri cumpărate de brokeri-traderi trebuie să fie măsurate în situațiile financiare la valoarea justă minus costurile estimate de vânzare, iar modificările valorii juste minus costurile de

vânzare trebuie să fie prezentate în contul de profit și pierdere, atunci când apar. IAS 2 pare a fi cel mai adecvat standard pentru companiile care investesc în VC și le transformă în numerar. Cu toate acestea, poate exista o problemă, deoarece IAS 2 menționează o perioadă scurtă de deținere. Există entități care păstrează VC ani de zile înainte de a decide că este timpul potrivit pentru vânzare. Ar putea astfel de entități să clasifice VC ca stoc, în astfel de circumstanțe? Ar fi aplicabile regulile generale prevăzute de IAS 2 pentru aceste active? Regula generală prevede că stocurile trebuie prezentate în situația poziției financiare la cea mai mică valoare dintre valoarea contabilă și valoarea realizabilă netă. Câștigurile raportate peste valoarea contabilă a VC nu pot fi recunoscute în contul de profit și pierdere. Utilizarea costurilor istorice pentru raportarea VC se consideră că nu duce la informații relevante pentru utilizatorii situațiilor financiare.

IAS 38 „Imobilizări necorporale” definește activele necorporale ca active nemonetare identificabile dar fără substanță fizică. Cu toate acestea, activele necorporale care sunt deținute de entitate pentru vânzare în cursul normal al activității sunt incluse în domeniul de aplicare al IAS 2 „Stocuri”.

Dacă acceptăm că VC sunt active nemonetare, pare că VC ar putea fi clasificate ca active necorporale în domeniul de aplicare al IAS 38, dar există unele probleme interesante care apar. După recunoaștere, entitatea raportoare poate alege între modelul bazat pe cost sau cel bazat pe valoarea justă ca politică contabilă. În cazul în care se selectează modelul bazat pe reevaluare, IAS 38 impune ca imobilizarea necorporală să fie înregistrată la o valoare reevaluată, care este valoarea sa justă la data reevaluării minus orice pierderi ulterioare și amortizarea acumulată. În cazul în care valoarea contabilă a imobilizării necorporale crește după o reevaluare, diferența ar trebui să fie recunoscută în alte elemente ale rezultatului global, ca parte a rezervei din reevaluare. Unii cercetători se întreabă dacă un astfel de tratament contabil pentru active care sunt, de obicei, extrem de speculative conduce la informații relevante pentru utilizatorii situațiilor financiare iar răspunsul dat tot de ei este că nu (Venter 2016, Kam 2017).

VC s-ar califica drept active necorporale cu o durată de viață utilă nedeterminată în conformitate cu IAS 38 și nu ar trebui calculată amortizarea lor, deoarece durata de viață utilă nu poate fi estimată. Dacă entitatea primește

VC în schimbul altor VC sau pentru bunurile și serviciile pe care le oferă în cadrul activității sale obișnuite, aceasta face parte dintr-un barter. În principiu, entitatea trebuie să estimeze valoarea justă a VC primită. O problemă similară apare atunci când VC este considerată parte a stocurilor.

Întrucât majoritatea VC nu sunt centralizate și nici reglementate, nu există o piață unică care să fie utilizată ca referință pentru valoarea justă a VC. Bitcoin este lichid și, de obicei, poate fi convertit cu ușurință în numerar sau într-o monedă tradițională, dar multe alte VC nu sunt tranzacționate, astfel încât valoarea justă nu poate fi determinată. În cazul în care VC sunt primite ca rezultat al activității de mining, o întrebare importantă este dacă IFRS 15 se aplică sau nu, având în vedere că, de obicei, nu există nici un contract sau alt acord între entitate și altă parte cu privire la prețul serviciilor de mining furnizate sau la alte obligații contractuale.

Pe de altă parte, dacă entitatea consideră că IFRS-urile existente nu sunt aplicabile VC, atunci, în conformitate cu IAS 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori”, entitatea raportoare trebuie să își creeze o politică contabilă proprie pentru VC folosit. În conformitate cu rezultatele cercetării anterioare (Venter, 2016), considerăm că societățile care cumpără VC pentru investiții pe o perioadă mai lungă sunt nevoite să își creeze o politică contabilă proprie. De asemenea, considerăm că cea mai relevantă metodă contabilă ar fi prezentarea VC la valoarea justă în situația poziției financiare și prezentarea câștigurilor și pierderilor în contul de profit și pierdere.

Deși există argumente în favoarea tuturor categoriilor de active de mai sus, considerăm că VC este un tip nou de active și că IASB ar trebui să emită un nou standard. Companiile românești care folosesc IFRS ca bază pentru situațiile lor financiare ar trebui să-și calculeze și impozitul pe profit pe baza profitului raportat în scopuri contabile. Reguli speciale sunt prevăzute de codul fiscal pentru un astfel de contribuabil, spre deosebire de regulile aplicabile entităților care utilizează RAS. Deși recent codul fiscal a fost modificat pentru nevoile specifice IFRS, spre deosebire de acum câțiva ani (Păunescu, 2015), încă nu există nicio referire la regulile aplicabile pentru VC. Rezultă că impozitul plătit pentru VC este determinat atunci când se recunoaște câștigul în scopuri contabile.

5. Companiile românești care aplică RAS

Așa cum am menționat, standardele românești de contabilitate (RAS) sunt aliniate la Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele aferente anumitor tipuri de întreprinderi. La prima vedere, RAS sunt inspirate de IFRS, deoarece acestea includ deja un anumit număr de opțiuni specifice IFRS (Istrate, 2015). Ceea ce pare a fi confuz este totuși faptul că RAS nu conține nici o referință la IFRS ca sursă de interpretare a cerințelor naționale și că entitățile raportoare nu au voie să le folosească ca sursă de inspirație (Albu și Albu, 2017). Acest lucru există, în ciuda faptului că, de regulă, autoritatea de reglementare se inspiră din tratamentul IFRS atunci când caută soluții la diferite probleme de natură contabilă.

În România, Banca Națională a emis un avertisment în 2015, declarând că VC nu este o monedă fiat, nu este o valută reglementată și, de asemenea, nu reprezintă banii electronici, așa cum sunt definiți în Legea 127/2011. VC nu este, de asemenea, un instrument financiar, în accepțiunea Legii 24/2017. În baza legislației românești, VC este doar un bun mobil.

Nu există o regulă explicită privind contabilizarea VC în RAS. Dacă acceptă că VC nu este instrument financiar, nici numerar sau echivalent de numerar, entitatea raportoare trebuie să găsească o altă clasă de active adecvată pentru includerea VC. Spre deosebire de IFRS, RAS oferă doar opțiuni limitate, iar gradul de libertate este limitat. Câteva exemple sunt utile: toate elementele ar trebui să se potrivească nu numai planului de conturi prezentat în Ordinul emis de Ministerul Finanțelor Publice, ci și în formularele standardizate de raportare (situațiile financiare) pe care aceste entități trebuie să le prezinte la sfârșitul anului.

Opinia noastră este că VC ar corespunde definiției stocurilor, așa cum este dată de RAS, deoarece nu există nici o indicație în definiție legată de natura activului. Cu toate acestea, VC ar putea fi clasificat drept stoc, doar atâta timp cât entitatea intenționează să o utilizeze sau să o vândă în mai puțin de 12 luni sau în cursul obișnuit al afacerii sau, dacă motivul principal pentru deținerea acestor active este de a-l comercializa.

RAS este diferit de IAS 2, deoarece nu există nicio excepție aplicabilă brokerilor-traderi, așa cum am prezentat-o mai sus. Rezultă că, dacă o entitate își clasifică VC ca stoc, nu vor exista câștiguri recunoscute peste costul istoric până când activul nu este vândut. RAS obligă entitatea raportoare să prezinte stocul în situațiile financiare la valoarea cea mai mică între valoarea contabilă și valoarea realizabilă netă. Nu pot fi recunoscute câștiguri peste costul de achiziție până când nu este vândut stocul.

Acest tratament contabil, deși nu este foarte util pentru utilizatorii situațiilor financiare, poate aduce beneficii entității din perspectivă fiscală, deoarece nu există un câștig impozabil în absența unui câștig recunoscut în scopuri contabile. Dacă entitatea intenționează să recunoască câștigurile sau pierderile sale, atunci poate vinde și cumpăra VC aflat în proprietatea sa (sau o parte din tipurile de VC deținute) atâta timp cât este dispusă să suporte costurile tranzacției care, de regulă, se consideră a fi mai mici decât comisioanele bancare suportate la transferuri sau schimburi valutare. Pentru VC nu atât de lichide, marcarea acestora pe piață poate fi mai dificilă.

Dacă VC este clasificată ca stoc, atunci când este derecunoscută, societatea ar trebui să utilizeze metoda specifică de identificare sau o altă metodă prescrisă de RAS, cum ar fi FIFO, LIFO, CMP. Întrucât fiecare VC poate fi identificată în mod specific, prin propria sa adresă, credem că este posibil să ținem evidența specifică, individual, cu excepția cazului în care entitatea consideră o altă metodă mai potrivită.

Un alt tip de active curente sunt investițiile pe termen scurt. Majoritatea instrumentelor financiare, astfel cum sunt definite în Legea 24/2017, sunt clasificate fie aici, fie la imobilizări financiare. Considerăm că VC nu se potrivește cu definiția investițiilor pe termen scurt, nici cu definiția activelor financiare pe termen lung.

Ar trebui analizată și o altă clasă de active, parte din numerar și echivalente de numerar. Numele grupului este „Alte valori” și include active precum bilete de călătorie, tichete de masă, timbre fiscale sau poștale și altele. Dacă acceptăm că VC pot fi clasificate ca astfel de active, RAS cere să fie prezentate în situațiile financiare la valoarea nominală, ajustată pentru eventualele pierderi de valoare. În absența valorii nominale, considerăm că ar trebui să se utilizeze costul de achiziție. Câștigurile din fluctuațiile de preț nu pot fi recunoscute până când aceste valori sunt

derecunoscute. Deoarece VC sunt de obicei denumite în valută străină, am analizat dacă este posibil, pe baza RAS, să evaluăm aceste active pe baza cursului de schimb al unei valute publicat la sfârșitul anului. Considerăm totuși că VC nu se clasifică în categoria activelor monetare, așa cum sunt definite de RAS, astfel încât nu este posibil să se recunoască câștigurile sau pierderile din variația cursului de schimb până când acestea sunt derecunoscute.

VC se încadrează și în definiția indicată de RAS pentru imobilizările necorporale, deoarece acestea sunt active nemonetare fără o substanță fizică. Astfel, companiile care au VC și nu le clasifică ca stoc (deoarece nu intenționează să le utilizeze sau să le vândă în cursul normal al activității) le-ar putea clasifica ca fiind imobilizări necorporale. Într-un astfel de scenariu, ar trebui luate în considerare anumite aspecte particulare. Spre deosebire de cerințele IAS 38, RAS permite evaluarea activelor necorporale în situațiile financiare doar la costul inițial minus amortizarea și deprecierea acumulată. Astfel, o entitate românească nu va avea posibilitatea de a folosi valoarea justă, nici de a recunoaște câștigurile din variația valorii juste, până când VC este derecunoscut. O altă diferență între reglementările românești și IFRS este că imobilizările necorporale cu durată de viață utilă nedeterminată nu sunt recunoscute conform RAS. Toate imobilizările necorporale, altele decât avansurile clasificate drept imobilizări necorporale, ar trebui amortizate, potrivit RAS. Nu susținem că entitatea nu poate clasifica VC ca fiind active necorporale, deoarece acestea nu au o viață utilă determinabilă; subliniem doar faptul că RAS nu este adaptat nevoilor entităților care utilizează VC.

La fel ca în cazul stocurilor, dacă entitatea intenționează să marcheze câștigurile sau pierderile sale, atunci poate vinde și cumpăra VC lichide deținute atâta timp cât este dispusă să suporte costurile de tranzacție.

Nu putem să nu observăm că în RAS se precizează că situațiile financiare trebuie să prezinte o imagine fidelă dar și că acestea ar trebui să fie pregătite conform cerințelor RAS. Entitățile românești care aplică RAS pot deroga de la prevederile acestuia atunci când consideră că un tratament contabil prevăzut nu conduce la viziunea corectă dorită. Cu toate acestea, în viața reală, nu am întâlnit niciodată un astfel de caz și, considerăm că este dificil de beneficiat de această posibilitate, atâta timp cât există prea puțină flexibilitate în utilizarea planului de conturi și a modelelor publicate pentru situațiile financiare.

Alte provocări cu care entitățile se confruntă în cazul contabilizării VC constau în faptul că, dacă acceptăm că VC sunt mărfuri și nu bani, atunci când sunt achiziționate în schimbul bunurilor sau serviciilor sau chiar împotriva altor VC, entitatea se angajează într-o tranzacție de tip barter, așa cum este aceasta definită de Codul civil român. RAS cere ca tranzacțiile de tip barter să fie recunoscute separat, ca două operațiuni distincte, cu toate veniturile și cheltuielile raportate pentru ambele operațiuni, pe baza documentelor contabile justificative. O cerință similară, de a considera operațiunile separat, este menționată și în Codul fiscal. În astfel de tranzacții, entitatea trebuie să utilizeze valoarea justă pentru a recunoaște bunurile și serviciile primite și venitul/câștigul care trebuie raportat.

Este important ca entitățile să înțeleagă că, chiar dacă VC nu este schimbată pentru bani „reali”, atâta timp cât a avut loc un schimb, a fost generat un eveniment impozabil și este probabil ca impozitul să fie datorat. Atunci când societatea utilizează VC ca mijloc de plată, toate impozitele aplicabile în mod obișnuit pentru respectiva tranzacție sunt plătibile. De exemplu, atunci când salariile sunt plătite în VC, societatea trebuie să contabilizeze cheltuielile cu salariile și să calculeze atât impozitul pe salarii, cât și contribuțiile la asigurările sociale aplicabile. Atunci când o companie vinde bunuri și acceptă Bitcoin ca plată, pentru livrare trebuie să aplice TVA (dacă face acest lucru într-o tranzacție obișnuită) și să respecte toate celelalte condiții aplicabile în mod normal.

Pentru tranzacțiile de mining care sunt mai aproape ca natură de furnizarea de servicii („minerii” validează tranzacțiile din jurnal), entitatea ar trebui să recunoască costul inițial al acestor active pe baza valorii lor juste și nu în funcție de costurile aferente furnizării serviciului. Tratatamentul TVA ar trebui să fie investigat pentru astfel de tranzacții, deoarece, practic, „minerul” oferă un serviciu din zona IT și primește plata. Nu vedem niciun motiv ca TVA să nu fie aplicabilă. Cu toate acestea, va fi dificil să identificăm clientul într-un asemenea caz, pentru a decide unde este adecvat să se adauge TVA (dacă luăm în considerare „minerii” români, persoane impozabile).

Deoarece literatura română este în mare parte consecventă, recunoscând că majoritatea entităților românești care aplică RAS ar alege mai degrabă un tratament contabil care, poate nu conduce la informația cea mai utilă pentru utilizatori, dar care este mai sigur

din punct de vedere fiscal (Cuzdriorean ș.a., 2012, Istrate 2011, 2012, Păunescu, 2015), credem că entitățile care dețin VC vor fi mulțumite de utilizarea costurilor istorice în situațiile financiare și de amânarea impozitării câștigurilor până când VC este schimbată pentru alte active sau servicii.

În concordanță cu cercetarea anterioară (Păunescu, 2015) care a concluzionat că problemele cele mai comune cu care contribuabilii și autoritatea fiscală nu sunt de acord cu privire la impozitarea veniturilor, sunt legate de măsurarea veniturilor și momentul recunoașterii, considerăm că, atâta timp cât nu există clar regulile privind momentul și modul de raportare a câștigurilor obținute de la VC, entitatea raportoare este expusă unui risc fiscal ridicat.

Concluzii

În lucrarea noastră am analizat politicile contabile disponibile pentru entitățile românești care folosesc VC, în funcție de cadrul contabil aplicabil și de destinația lor. Am examinat opțiunile pentru societățile care aplică IFRS și, prin comparație, pe cele existente pentru entitățile care aplică RAS. Chiar dacă majoritatea societăților care aplică IFRS clasifică VC drept stocuri, instrumente financiare, numerar sau active necorporale, în conformitate cu standardul aplicabil, este evident că cerințele IFRS existente nu sunt adecvate pentru noile active virtuale lansate recent. În plus, dacă entitatea raportoare intenționează să utilizeze VC ca instrument de investiții, nu se poate utiliza niciuna dintre clasele de mai sus. O soluție ar fi folosirea unei metode contabile personalizate pentru a ține cont de intenția entității în ceea ce privește utilizarea VC. Cu toate acestea, diversitatea metodelor contabile utilizate, atunci când tot mai frecvent VC sunt raportate în situațiile financiare, nu va aduce beneficii utilizatorilor. În consecință, mulți cercetători consideră că este timpul ca IASB să intervină și, fie să elaboreze un nou standard, fie să le adapteze pe cele existente pentru a ține cont de VC.

Folosind argumente de tip critic și empiric, am investigat alegerile oferite de RAS și am identificat neclaritățile care pot apărea prin utilizarea uneia sau a altei opțiuni. Am analizat critic și impactul opțiunilor existente asupra impozitelor pe profit de plată, concluzionând că este probabil ca societățile care aplică RAS să aleagă un tratament contabil care este prudent și din punct de vedere fiscal, chiar dacă nu va duce la informații utile degajate de situațiile financiare.

În România, gradul de libertate în utilizarea judecății profesionale este mai mic pentru entitățile raportoare care nu utilizează IFRS. Chiar dacă o astfel de entitate ar clasifica VC drept stoc sau activ necorporal, atâta timp cât RAS este diferit de IFRS, numai costul istoric este disponibil pentru a fi utilizat ca bază de evaluare în situațiile financiare. Entitatea nu are posibilitatea de a alege valoarea justă deoarece RAS nu are o excepție similară cu cea din IAS 2, care se referă la broker-traderi. De asemenea, RAS nu permite entităților să clasifice o imobilizare necorporală ca fiind una cu o durată de viață utilă nedeterminată, spre deosebire de IAS 38. RAS impune ca toate imobilizările necorporale din clasă să fie amortizate pe durata lor de viață utilă, în timp ce VC nu au o astfel de viață utilă.

Deoarece atât RAS, cât și legislația fiscală impun ca schimburile să fie raportate ca două tranzacții separate, companiile care schimbă VC contra altor bunuri, servicii sau chiar VC trebuie să utilizeze valoarea justă pentru

recunoașterea costului activelor sau serviciilor primite și să raporteze integral câștigurile și pierderile suferite.

Lipsa informațiilor relevante și utile pentru utilizatori, în cazul entităților care aplică politicile contabile existente prevăzute de RAS, poate fi în avantajul (din perspectiva fiscalității) a entităților raportoare care preferă, de obicei, să respecte o metodă cu riscuri fiscale asociate mici față de una care duce la informații de o mai bună calitate, dar cu riscuri sau costuri fiscale mari. Cu toate acestea, considerăm că, atâta timp cât nu există reguli clare cu privire la momentul și modul de raportare a câștigurilor obținute de la VC, entitatea raportoare este expusă unui risc fiscal ridicat.

Analiza noastră arată că, la fel ca în cazul altor organisme naționale și internaționale de reglementare, și organismul de reglementare din România trebuie să vină fie cu o modificare, fie cu clarificări legate de modalitatea în care entitățile care aplică RAS și au monede virtuale trebuie să le clasifice, măsoare și prezinte în situațiile financiare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albu, C., Albu, N. (2017), The Role and Current Status of IFRS in the Completion of National Accounting Rules – Evidence from Romania, *Accounting in Europe*, vol. 14, pp. 1-10, DOI 10.1080/17449480.2017.1301668.
2. Albu, C., Albu, N., Alexander, D. (2014), When global accounting standards meet the local context – Insights from an emerging economy, *Critical perspectives on accounting*, Elsevier, vol. 25(6), pp. 489-510.
3. Berchowitz, G. (2017), "Accounting for Cryptocurrency," disponibil online la: <http://pwc.blogs.com/ifrs/2017/11/accounting-for-cryptocurrency.html>.
4. Chamber of Digital Commerce (2017), "Agenda Request – Determining the Appropriate Recognition, Measurement, Presentation, and Disclosure for Digital Currencies and Related Transactions"
5. Cuzdriorean, D.D., Albu, C.N., Albu, N. (2012), The Relationship Between Accounting And Taxation – The Romanian Accounting Environment, *Journal of the Faculty of Economics – Economic*, vol. 1.
6. European Banking Authority (2014), "EBA opinion on 'Virtual Currencies'" disponibil online la: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>.
7. European Central Bank (2015), Virtual currency schemes – a further analysis, disponibil online la: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.
8. FinCEN (2013), "Application of FinCEN's Regulations to Persons Administering, Exchanging or Using Virtual Currencies," disponibil online la: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/guidance/application-fincen-regulations-persons-administering>.
9. Franklin, M. (2016), "A Profile of Bitcoin currency: an exploratory study," *International Journal of Business & Economics Perspectives*, vol. 11, nr. 1, pp. 80-92. 13p.
10. Istrate, C., (2011), Accounting principles and book-tax (dis)connection in Romania, International Conference on Accounting and Management Information Systems (AMIS).

11. Istrate, C. (2012), Impact of Romanian Accounting and tax rules for fixed and tangible assets, AMIS, vol. 11, nr. 2.
12. Istrate, C. (2015), The persistence of the accounting policies after the transition to IFRS of the Romanian listed companies, *Accounting and Management Information Systems*, vol. 14, nr. 4, pp. 599-626, disponibil online la: http://cig.ase.ro/jcig/art/14_4_1.pdf.
13. IRS (2014), "Notice 2014-21", disponibil online la: <https://www.irs.gov/pub/irs-drop/n-14-21.pdf>.
14. Kokina, J., Mancha, R., Pachamanova, D. (2017), "Blockchain: Emergent Industry Adoption and Implications for Accounting", *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, vol. 14, nr. 2, pp. 91-100; DOI: 10.2308/jeta-51911.
15. Lambert, E. E. (2015), The IRS and Bitcoin: a taxing relationship, disponibil online la: <https://www.jmls.edu/academics/taxeb/pdf/lambert.pdf>.
16. Milcev, A. (2018), Patru aspecte fiscale de luat în considerare înainte de lansarea unei oferte ICO, disponibil online la: <http://taxnews.ro/wp/2018/03/22/alex-milcev-ey-patru-aspecte-fiscale-de-luat-in-considerare-inainte-de-lansarea-unei-oferte-ico/>.
17. Milcev, A. (2018), Tranzacționarea cripto-monedelor – o piață mult prea mare pentru a rămâne în afara legislației fiscale, disponibil online la: <http://taxnews.ro/wp/2018/02/20/alex-milcev-ey-tranzactionarea-cripto-monedelor-o-piata-mult-prea-mare-pentru-a-ramane-in-afara-legislatiei-fiscale/>.
18. Păunescu, M., (2015), Revenue Recognition and Measurement. Accounting Principles vs. Tax Rules for Romanian Entities, *Audit Financiar*, vol. XIII, Nr. 1(121)/2015, pp. 81-90.
19. Petre, D. (2018), Atracția crypto valutelor și inevitabila impozitare, disponibil online la: https://www.hotnews.ro/stiri-specialisti_deloitte-21804323-atractiva-cripto-valutelor-inevitabila-impozitare.htm.
20. Lubomir Tassev (2018), "Belarus Adopts Crypto Accounting Standard", disponibil online la: <https://news.bitcoin.com/belarus-adopts-crypto-accounting-standard/>.
21. Sincu, G. (2018), Impozitarea în domeniul criptomonedelor: (multe) întrebări și (prea puține) răspunsuri, disponibil online la: <http://www.gabriel-sincu.com/2018/02/impozitarea-in-domeniul-criptomonedelor.html>.
22. Venter, H. (2016), "Digital currency – A case for standard-setting activity. A perspective by the Australian Accounting Standards Board", disponibil online la http://www.aasb.gov.au/admin/file/content102/c3/AA_SB_ASAF_DigitalCurrency.pdf.
23. Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiunile de plată, Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 213 din 29 martie 2017.

Exploratory study on accounting and taxation of virtual currencies by Romanian companies

---

Mirela PĂUNESCU,
Bucharest University of Economic Studies,
E-mail: mirela.paunescu@cig.ase.ro

Motto: "Accounting does not make corporate earnings or balance sheets more volatile. Accounting just increases the transparency of volatility in earnings."

Diane Garnick

Abstract

As virtual currencies became more common and utilized by various users, companies or individuals, the question about if and how to tax for them could no longer be ignored. The rise and fall of Bitcoin in the last year, the increasing number of Initial Coin Offerings and the growing number of virtual currencies being launched recently, made everyone alert to the topic. This is why, lately, more and more regulators chose to come up with clarifications about how to account (and tax) for virtual currencies. Romania, unfortunately, is not one of those countries that chose to adapt their legislation to take into account virtual coins. Ambiguity governs the use of virtual currencies, their nature and the rules to account for transactions involving virtual currencies.

In this paper, we analyze the difficulties faced by the corporate entities which use virtual currencies in their activity and so have to pay corporate tax.

Keywords: Virtual currency, Bitcoin, accounting and reporting, taxation

JEL Classification: M41

To cite this article:

Paunescu, M. (2018), Exploratory study on accounting and taxation of virtual currencies by romanian companies, *Audit Financiar*, vol. XVI, no. 2(150)/2018, pp. 239-248, DOI: 10.20869/AUDITF/2018/150/009

To link to this article:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2018/150/009>
Received: 10.04.2018
Revised: 11.04.2018
Accepted: 13.04.2018

Introduction

We start by defining the meaning of virtual currency (VC). As opposed to the old-fashioned currencies, such as real currency (which has intrinsic value) and fiat currency (which is a generally accepted form of money issued by a government and circulated within an economy), VC has only a digital form. The European Banking Authority defines virtual currencies as “digital representation of value, not issued by a central bank, credit institution or e-money institution, which, in some circumstances, can be used as an alternative to money.”

Cryptocurrencies, designed to replace cash, are a variety of VC which use the Blockchain technology and a decentralized ledger (which means that, as opposed to the traditional currencies, usually no supervisory authority controls the actions in the network, the issuance of new units or the exchange value).

Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN, 2013) equally explains VC as “a medium of exchange that operates like a currency in some environments but does not have all the attributes of real currency. In particular, virtual currency does not have legal tender status in any jurisdiction.”

The Romanian National Bank (BNR), in 2015, in a Notice of warning, stated that VC does not represent a national nor a foreign currency, it is not a legal tender nor electronic money and merely is an alternative way of payment. In 2018, in another notice, BNR was consistent with the first statement but specified that it classifies VC as speculative assets, highly volatile și risky.

Presently, there is no generally accepted definition for VC. However, the lack of explicit regulation for VC doesn't imply that using it is illegal.

Even if the VCs emerged years and years ago (Satoshi Nakamoto created Bitcoin in 2009), the regulators expected to see if and how emergent the new way of paying and investing was to become, before taking the next step and getting serious about it. When VC hit the mainstream, a lot of business developed around VC. Different platforms to transfer or exchange VC was created, mining farms for VC produced, more and more companies accept VC and even use VC to pay for their purchases and some investment fund put lots of money into VC, hoping to report a considerable return rate for their investment.

Nowadays it is clear that regulators should step in and normalize the legal framework for using cryptocurrencies as there is a lack of guidance for financial reporting for VC. Due to all the uncertainty, reporting entities presented the digital currencies owned in diverse ways, such as inventory, cash equivalent, financial instruments or even intangibles, depending on their accounting policy.

1. Literature review

At the moment, we found only a few relevant articles on the specific subject of accounting for VCs. One of the reasons may be that, even if virtual currencies were in the news for the last two years, only recently they hit the mainstream. The main directions of research were the impact of Bitcoin and other cryptocurrencies on the business model, how VCs will interrupt the business, the cybersecurity risks involved for companies using VCs and the explanation behind the ups and downs in the prices of different VCs.

Kokina at all (2017) present an overview of the blockchain-related practices in large accounting firms and, as part of the process gives a very detailed illustration of the technology behind VCs. The article is particularly useful as it explains how Bitcoin works, what is the job of miners, how VCs can be stored and what are some of the most significant risks associated with using VCs.

Venter (2016) makes one of the most extensive analyses of the accounting treatment used to report Bitcoin and identifies the pros and cons of all the scenarios. He considers that it is time for IASB to also review some of the old standards as well, such as IAS 2 or IAS 38. He also reflects that the lack of regulation from IASB leads to inconsistency in accounting treatment used by different reporting entities. Venter concludes that IASB should provide clear guidance on the accounting for digital currencies and also address the more significant problem of intangible assets and commodities held for investment purposes. Practitioners also published several articles on the topic, identifying the most common accounting methods used and critically evaluating the pros and cons for them (Berchowitz (2017), Kam (2017)).

Consistent with Albu's findings (Albu at all, 2011) we noticed that Big4 were among the first companies to publish articles underlining the need for guidance about

VCs' accounting and taxation principles applicable or asking new questions without a clear answer in the absence of specific regulation. Petre (Deloitte, 2017) signalizes that in his opinion gains from using VC are taxable and due to the uncertainty surrounding cryptocurrencies entities using VC are exposed to high fiscal risks. He also raises some questions the tax authority should answer to clarify the tax treatment of VC. Milicev (EY partner, 2018) details the aspects to consider for a tax perspective before an entity to launch an ICO. In another article (2018) he also analyzes the taxation principles applicable to the gains realized by individuals from VC. Sincu (2018) presents a framework for taxing profits from VC and identifies the factors to be considered before deciding the tax applicable. He concludes that the real life is way more advanced than the fiscal legislation and there is a need for the Romanian tax authority to accelerate the process of regulating taxation of VC.

As far as we know, our study is the first research paper that focuses on accounting for VC in Romania, especially from the perspective of a company applying Romanian Accounting Standards (RAS) and not IFRS.

2. Research methodology

This paper examines the accounting principles applicable for transactions using VC in Romania, depending on the reporting framework used by the reporting entity. After we shortly enumerate the most common accounting policies used by entities plying IFRS and we critically evaluate them, we focus on the options available for companies applying RAS.

Using critical and empirical arguments, we will explore whether the reporting framework for RAS-compliant companies currently allows for the classification of virtual coins in already defined asset classes and whether there are rules on their evaluation and measurement. We will investigate the RAS choices and identify the challenges of using one or another option. Our reasoning takes into account the many ways in which entities can obtain or use VC.

We added on the table in this paper other aspects which were not covered by the previous research, such as the possible accounting treatment for entities which apply RAS and use VC and a framework that should be used by entities to determine the most appropriate accounting method. From our knowledge, this is also the first article

discussing the taxation of corporate entities using VC in Romania.

Particularly in Romania, the analysis performed in this paper is useful to those with the role of regulating financial reporting under national GAAP, which have to either change the accounting regulations applicable to RAS-compliant companies or to clarify the accounting uncertainties and the taxation of virtual coins. Practitioners responsible for presenting and accounting for virtual currencies in financial statements (or auditors called to validate the fairness of the financial statement) will also benefit from the results of this study, by taking advantage of an overview of possible accounting treatments and arguments in favor of or their detriment.

3. Setting the framework for taxing VC used by corporate entities

After reading the literature, we can't help notice that most of the taxation dilemma refers to the individuals. For corporate entities, it appears that there is only little unclarity whether or not tax is due. We believe that the main reason for this discrepancy is that in case of companies, it is more likely for the question to be when to tax than if it is taxable or not.

For cryptocurrencies, both in 2015 and 2017, some representatives of the tax authority stated that as VC are not regulated in Romania, they could not talk about a framework for taxing VC, at least in case of individuals. However, since 2017, on different channels (unofficial, such as in the press), the representatives of the tax authority changed their initial position and implied that gains from VC are taxable for individuals, as well as for entities. Nevertheless, none of their views were official as until now, the Romanian tax authority didn't assume a public, official position, nor it issued any guidance about how and when to tax such gains.

The lack of reaction proved by both the tax authority and the Ministry of Finance as the regulator for accounting purposes seems hard to understand as the VC market is too large to be ignored. A lot of other countries already published guidance and amended the tax regulation or accounting principles to make sure that reporting entities and taxpayers have the framework to account for and pay taxes for the VC. As examples: IRS issued a notice from 2014 (IRS, 2014) stating that gains from VC are to be taxable as capital gains. Also as capital gains are taxed VC in UK, Canada or Australia. Belarus recently

passed new accounting regulation which states that tokens acquired during ICOs, depending on the entity's intention to keep them, may be classified as long-term or short-term investment. In 2017 the Accounting Standards Board of Japan published an exposure draft in which proposed that VCs held by an entity on its own behalf to be measured using the market price at the balance sheet date, with any differences between the carrying amount and the fair value recognized as a gain or loss, as long as an active market exists for the virtual currency. FASB started to research developing an accounting standard for digital currency since 2017. Meanwhile, IASB is analyzing, as well, the need as well for a new accounting standard.

Romania, in particular, has a flat tax rate and it does not distinguish between corporate income tax and capital gain tax. In other words, regardless of the revenues or gains have been reported after selling a business asset or from the operational activity, the income tax (profit tax) is the same. The corporate income taxable base is the difference between the revenues and gains and the expenses and losses, all reported for accounting purposes. The accounting profit or loss is adjusted for some non-taxable or non-deductible items.

It follows that once a company reported a gain or revenue, these items are taxable unless specific provisions about their non-deductibility are mentioned in the Fiscal Code. Similar rules apply for expenses or benefits. For the rest of this paper, we use either revenues or gains or expenses or losses with the same meaning for tax purposes.

As companies are required to publish financial statements and to comply with the Generally Accepted Accounting Principles, they have to report the gains or losses resulted from using virtual currencies and have to tax such gains, as there are no exceptions stated in the Fiscal Code.

In Romania, the corporate tax relies heavily on the accounting evidence, so, to decide when to tax the gains or deduct the losses from using virtual currencies, we must return to the basic and determine, from an accounting perspective, how to account for virtual currencies.

Browsing the literature, we find, as stated above, that both researchers and practitioners are arguing about the proper way to record transactions in which virtual currencies are used. From all the different arguments, one may conclude readily that there are, for the moment,

no specific requirements or rules regarding accounting for virtual currencies and that many international regulators or regulators from different countries are in the process of amending or even just modified their GAAP to introduce such rules.

To decide the proper accounting method, a reporting entity must consider all the following questions:

1. The accounting framework applicable?
2. How was the VA obtained?
3. What was the main reason for holding the VC and how is it used?
4. Does the VC have a fair value that can be determined?

1. The accounting framework applicable

In Romania, different types of companies apply different reporting framework. Domestic companies whose securities trade in a regulated market, financial and non-financial institutions regulated by the Romanian National Bank and some state-owned companies are the entities required to apply IFRS, as adopted by the European Union, for their financial statements. Most of the reporting entities, private companies, use the Romanian Accounting Standards (RAS), which are aligned with the Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. There are other types of entities which are required to apply different reporting frameworks (such as state-owned companies, public institutions or not for profit organizations). However, they are not within the scope of this paper. Our paper focuses mainly on companies using IFRS or RAS.

2. How was the VC obtained?

An entity may obtain VC as a result of buying it, receiving it in exchange of goods and services sold or delivered in the ordinary course of the business or as a result of mining for it. It is not impossible, even if it is unlikely, for the entity to obtain for free such VC, when, as examples, receives them as a donation, by mistake or from other sources.

When VC is being bought, the entity may pay by using a traditional currency, by exchanging them against another VC or even as a result of an ICO.

In case of Bitcoin, as an example, for a transaction to be added to the public ledger, someone -a miner – has to validate it. The software solves an intricate math algorithm and the first miner who resolves it receives a transaction fee which consists in newly released bitcoins.

It is also possible to obtain VCs as a result of an Initial Coin Offerings (ICO). ICO is a form of crowdfunding using cryptocurrencies. When an ICO occurs, a percentage of a newly created cryptocurrency will be sold to investors for legal tender, or other cryptocurrencies, such as bitcoin or others. Usually, in case of ICOs, a company will create a new digital currency, while the other one will acquire it.

3. What was the main reason for holding the VC and how is it used?

Some entities realized it is highly profitable to mine for VC. As such, their primary activity is to mine for VC and, after the VC is being received, they are being exchanged for traditional currencies, more or less rapidly. Other companies are just accepting VC as a payment instrument to attract more clients. Such companies use the VC obtained to make the current payments, may those be for goods and services or even salaries. Other companies may decide to hold VC as an investment instrument, betting that the price of that particular VC will increase and lead to a return rate higher than for traditional investment. The holding period may vary from short periods of time to longer ones. Other companies may speculate on a short period the price variation for different VC. The answer to this question may be important from an accounting perspective: depending on the nature of such VC, the classification may vary in the statement if the financial position from an item of inventory to an intangible, as an example. Moreover, depending on the nature of the asset, the measurement and recognition of the gain are different.

4. Does the VC have a fair value that can be determined?

Most of the public hearing about VC things immediately to Bitcoin, the most famous VC at the moment. However, there are plenty of other VC which are not so famous and are not so easy to have their fair value determined as in case of Bitcoin. This is important as in

an exchange transaction such fair values may be very subjective, or very difficult or even impossible to determine. As a consequence, the gain or loss from such operations will be either difficult to decide on or very subjective. In such cases the risks to which the taxpayer is exposed is high.

4. Romanian companies applying IFRS

From an accounting perspective, practitioners and researchers agreed that there is lack of regulation in IFRS and there is an increasing need for specific rules applicable for transactions with VC. However, the majority of the scholars and experts seemed to approve, lately, that VC should be classified as inventory or intangibles, depending on the way the entity acquires them and the intended use.

The first question relevant to the accounting treatment refers to the nature of VC. Although many considered over the time that VC is, in substance, similar to traditional currency, recently it is widely accepted that it is instead a commodity.

Venter (2016) concluded that the reporting entities classified VCs in one of the following categories:

1. Cash or cash equivalents (in the scope of IAS 7)
2. Financial Instruments (in the scope of IFRS 9).
3. Inventory (in the scope of IAS 2).
4. Intangibles (in the scope of IAS 38).

Even though it is commonly used as an alternative to the traditional currency, VC, at least for the moment, does not comply with the accepted meaning of a fiat currency. Also, as it is highly volatile, VCs seem not to fit the definition of the cash equivalent. The same conclusion was also drawn by other researchers (Venter (2016), Kam(2017)). However, EBA considers that there may only be a matter of time until some VC, more stable and more widely accepted, will be regarded as money. A PWC report (2015) supports this vision, as well.

Conversely, financial instruments, as defined by IAS 32 Financial Instruments: Presentation and IFRS 9 Financial Instruments, imply a contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity. It follows that most of VC mined or acquired otherwise by the entity, fail to fit the definition of a financial instrument. Still, we

mentioned that more often entities launch ICOs and, as a result, new VC (tokens or coins) are being offered to the public. Depending on the specific contractual agreements and features of such VCs, the definition of financial instruments may be met in such cases. The Security Exchange Commission released guidance on when to consider an ICO similar to an IPO (when it come about the obligations of the issuer) and the risks involved.

For entities complying with the definition of broker-traders (those who buy or sell commodities for others or on their own account, with the main purpose of selling rather sooner than later and generating a profit from fluctuations in price or margin) IAS 2 prescribes a special measurement rule. More precisely, such inventories bought by broker-traders are to be measured in the financial statements at fair value less costs to sell and changes in fair value less costs to sell are to be presented in profit or loss statement in the period of the change.

IAS 2 seems the most appropriate standard for the companies investing in VC and transforming them into cash. However, there may be a problem as IAS 2 mentions a short holding period. There are entities which keep the VCs for years before deciding that the time is right for the sale. Could such entities still classify VCs as inventory, under such circumstances? Would the general rules prescribed by IAS 2 be applicable for such assets? The general rule states that stocks should be presented in the statement of financial position at the lowest value between the carrying value and the net realizable value. Gains reported above the carrying value of the VCs can't be recognized in the profit and loss. Using historical costs for reporting the VC is considered not to lead to relevant information for the users of the financial statements.

IAS 38 Intangibles defines intangible assets as identifiable non-monetary assets without physical substance. However, intangible assets which are held by the entity for sale in the ordinary course of business are in the scope of IAS 2 Inventory.

If we accept that VCs are non-monetary assets, it seems that VCs could be classified as intangibles in the scope of IAS 38, but there are some interesting issues raising.

After recognition, the reporting entity may choose between the cost model or the revaluation model as its accounting policy. If the revaluation model is selected,

IAS 38 requires the intangible to be carried at a revalued amount, which is its fair value at the date of the revaluation less any subsequent accumulated impairment losses. If the carrying value of the intangible asset is increased after a revaluation, the difference should be recognized in other comprehensive income, under the heading of revaluation surplus. Some researchers question if such an accounting treatment for assets that are usually highly speculative leads to the most relevant information for the users of the financial statements and answer they come to is that it does not (Venter (2016), Kam(2017)).

VC would qualify as intangibles with indefinite useful lives under IAS 38, and no amortization would be computed as the useful life can't be estimated.

If the entity receives VC in exchange for other VC or for the goods and services it offers in the ordinary course of its business, it is part of a bargain. Basically, the entity has to estimate the fair value of the VC received. A similar issue appears when VC is considered part of the inventory.

As most of VC are not centralized nor regulated, there is not a single market to be used as a reference for the fair value of VC. Bitcoin is liquid and usually can be converted easily to cash or a traditional currency, but a lot of other VC is not traded so the fair value can't be determined. If VC's are received as a result of mining, an important question refers to whether IFRS 15 applies or not, considering that usually there is no contract or other agreement between the entity and another party regarding the price of the mining services supplied or other contractual obligations.

On the other hand, if the entity considers that the existing IFRS are not applicable to VCs, then, according to IAS 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors, the reporting entity has to create its brand-new accounting policy for the VCs it uses. In line we previous research (Venter, 2016) we believe that companies buying VC for investment over a longer period are forced to create their own accounting policy. We also believe that the most relevant accounting method would be to fair value the VC in the statement of financial position and to present the gains and losses in the profit and loss statement.

Although there are arguments in favor of all the above categories of assets, we consider that VC is a new type of assets and that IASB should issue a new standard.

Romanian companies using IFRS as the basis for their financial statements should also compute their corporate income tax based on the profit reported for accounting purposes. Special rules are prescribed by the fiscal code for such taxpayer, as opposed to the rules applicable for entities using RAS. Although recently the fiscal code was amended for IFRS Romanian adopters' specific needs, as opposed to a couple of years ago (Paunescu, 2015), there is no reference to the rules applicable for VC. It follows that the tax payable is determined when the gain or reported for accounting purposes.

5. Romanian companies applying RAS

Romanian Accounting Standards (RAS), as said, are aligned with the Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. At first glance, RAS are inspired by IFRS, as they already incorporated a certain number of options specific to the IFRS (Istrate, 2015). What seems to be confusing, nevertheless, is that RAS does not contain any references to IFRS as a source of interpretation of the national prescriptions and that preparers are not allowed to use as an inspiring source (Albu&Albu, 2017). This is in spite of the fact that usually, the regulator considers IFRS when searching for solutions to various problems.

In Romania, the National Bank issued a warning in 2015, declaring that VC is not a fiat currency, not a foreign currency and also not electronic money, as defined by Law 127/2011. VC is also not a financial instrument, as determined by Law 24/2017. Based on the Romanian legislation, VC is just movable goods.

There is no explicit rule about accounting for VC in the RAS. Accepting that VC is not financial instruments nor cash or cash equivalent, the reporting entity has to find another class of assets that are suitable for inclusion of VC. As opposed to IFRS, RAS offers only limited choices, and the degree of freedom is restricted. Some examples come handy: all the items should fit not only the chart of accounts presented in the Order issued by the Ministry of Finance but also the standardized reporting forms (financial statements) all such entities have to submit at the end of the year.

We believe that VC would fit the definition of inventory, as stated by the RAS as there is no indication in the definition about the nature of the asset. However, VC could be classified as inventory as long as the entity intends to use it or sell it in less than 12 months or during the ordinary business course or even if the main reason for holding such assets is to trade it.

RAS is different than IAS 2 as there is no exception applicable for broker-traders, as we presented it above. It follows that if an entity classifies its VC as inventory, there will be no gains recognized until the asset is sold. RAS requires the reporting entity to present the stock in the financial statements at the lower value between the carrying value and the net realizable value. No gains can be reported above the acquisition cost until the inventory is sold.

This accounting treatment, although not very useful for users of financial statements, may benefit the entity from a tax perspective as there is no taxable gain in the absence of a gain recognized for accounting purposes. If the entity intends to mark its gains or losses, then it can sell and buy-back the VC owned (or part of the VC held) as long as it is willing to suffer the transaction costs which usually are said to be less than banking fees. For not so liquid VC, marking them to the market may be more difficult.

If VC is classified as inventory, then when they are being derecognized, the company should either use the specific identification method or another method prescribed by the RAS, such as FIFO, LIFO, CMP. As each VC can be identified specifically, by its own address, we believe that it is possible to keep track of all of them, individually, unless the entity considers another method more appropriate.

Another sort of current assets is the short-term investment. Mostly financial instruments, as defined by Law 24/2017, are classified here. We consider that VC doesn't fit the definition of short-term investments, nor the definition of long-term financial assets.

One class of assets, part of the cash and cash equivalents, should be analyzed as well. The name of the group is Other instruments (Rom. "Alte valori"), and it includes assets such as travel tickets, lunch vouchers, stamps and others. If we accept that VC could be classified as such assets than RAS requires for them to be presented in the financial statements at the nominal value, adjusted for the needed impairment. In the

absence of the nominal value, we believe that de cost should be used. Gains from the price fluctuations may not be recognized until such instruments are being derecognized. As VC are usually denominated in foreign currency, we analyzed if it is possible, based on the RAS, to evaluate such assets based on the exchange rate published at the end of the year. We believe that VC does not classify as monetary assets, as defined by RAS, so it is not possible to recognize any gains or losses from the exchange rate variation until they are being derecognized.

VC fit the definition stated by RAS for intangibles, as they are non-monetary assets without a physical substance. So companies which have VC and do not classify them as inventory (as they don't intend to use them or sell them during the ordinary course of business) could classify them as intangibles.

In such a scenario, some particular aspects should be considered. As opposed to the requirements of IAS 38, RAS only allows intangibles to be measured in the financial statements at their initial cost minus accumulated amortization and impairment. So, a Romanian entity will have no option to use the fair value nor to recognize the gains from the fair value variation, until the VC is being derecognized. Another difference between the RO-GAAP and IFRS is that intangibles with indefinite useful lives are not recognized according to RAS. All the intangibles other than prepayments classified as intangibles should be amortized, according to RAS. We don't argue that the entity can't classify VC as intangibles as they don't have a determinable useful life; we only underline that the RAS is not adapted to the needs of entities using VC.

As for inventory, if the entity intends to mark its gains or losses, then it can sell and buy-back the most liquid VC owned as long as it is willing to suffer the transaction costs.

We can't help to notice that in RAS it is stated that the financial statements should present a true and fair view however they should be prepared by the requirements of RAS. Romanian entities non-IFRS adopters may depart from the provisions of RAS when they believe that such a demand doesn't lead to the desired fair view. However, in real life, we never saw such a case, and it is difficult to use such a possibility as long as there is little flexibility in using the charter of accounts and the templates published for the financial statements.

Other challenges faced when accounting for VC are that, if we accept that VC are commodities and not money when they are acquired against goods or services or even against other VC, the entity engages in a barter transaction as defined by the Romanian Civil Code. RAS requires for barter transactions to be recognized separately, as two distinct operations, with all the revenues and expenses reported for both of them, based on the supporting accounting documents. A similar requirement, to account the operations separately, could be found in the Fiscal Code. In such transactions, the entity has to use the fair value to recognize the goods and services received and the revenue/gain to be reported. It is important for entities to understand that even if the VC is not exchanged for "real" money, as long as an exchange took place, a taxable event was generated and it is likely for taxes to be due.

When the company uses VC as a means of payment, all the tax applicable usually for that transaction are payable. As an example, when salaries are paid in VC, the company has to account for the expense and compute both the salary tax and social security contributions applicable. When a company sells goods and accepts Bitcoin as payment, for the delivery, it has to apply VAT (if it is usually suitable) and complies with all the other requirements applicable commonly.

For mining transactions, which are closer to the delivery of services (the miner validates some blocks), the entity should recognize the initial cost of such assets based on their fair value, and not on the costs expensed to deliver the service. The VAT treatment should be investigated for such transactions, as, basically, the miner provides a service from the IT area and receives payment. We see no reason for the VAT not to be applicable. However, it will be difficult to identify the client in such a case, to decide where VAT is appropriate (if we consider the Romanian miners, taxable persons).

As the Romanian literature is mostly consistent in acknowledging that most of the Romanian reporting entities applying RAS would instead choose an accounting treatment which might not lead to the most useful information for users but is safer from a fiscal point of view (Cuzdriorean et al. 2012, Istrate 2011, 2012, Paunescu, 2015), we believe that entities holding VC will be satisfied with using the historical costs in the financial statements and postponing the taxation of gains until the VC is being exchanged for other assets or services.

In line with previous research (Paunescu, 2015), which concluded that the most common matters on which taxpayers and the tax authority disagree regarding the taxation of income related to income measurement and moment of recognition, we believe that as long as there are no clear rules about when and how to report the gains from VC, the reporting entity is exposed to a high fiscal risk.

Conclusion

In our paper, we analyzed the accounting policies available for Romanian reporting entities using VC, depending on the accounting framework applicable and their intended use. We examined the options available for IFRS adopters and in comparison, those existing for entities applying RAS. Even if most of the reporting entities using IFRS classify VC as inventory, financial instruments, cash or intangibles, according to the appropriate IFRS applicable, it is evident that the requirements of the existing IFRS are not properly fit for the new assets, recently launched. Moreover, if the reporting entity intends to use the VC as an investment asset, neither of the above classes can be used. A solution would be to use a customized accounting method to account for the VC. However, the diversity of the accounting methods used, when it is more and more common to find VC in the financial statements, will not benefit the users. As a result, many researchers believe that it's time for IASB to step in and either issue a new standard or adapt the existing one for the reporting entities to account for VC.

Using critical and empirical arguments, we investigated the choices offered by the RAS and identified the blurriness that may arise when using one or another option. We have also critically reviewed the impact of the existing options on income tax payments, concluding that it is likely that companies applying RAS will choose

accounting treatment that is prudent from a fiscal perspective even if it does not generate useful information from the financial statements.

In Romania, the degree of freedom in using professional judgment is lower for reporting entities not using IFRS. Even if such an entity would classify the VC as inventory or intangibles, as long as RAS is different from IFRS, only the historical cost is available to be used as a measurement base in the financial statements. The entity has no choice of using the fair value as RAS don't have an exception similar to the one from IAS 2, referring to the broker-trader. Also, RAS doesn't allow entities to classify an intangible as one with an indefinite useful life, as opposed to IAS 38. RAS requires all the intangibles in the class to be amortized over their useful life. Meanwhile, VC does not have such a useful life.

As both RAS and the fiscal legislation requires exchanges to be reported as two separate transactions, companies exchanging VC against goods, services or other VC have to use the fair value for recognizing the cost of the assets or services received, and report in full the gains and losses suffered.

The lack of relevant and useful information for users, in case of the entities applying the existing accounting policies prescribed by RAS, may be in the advantage (from a tax perspective) of the reporting entities which usually prefer to comply with a tax proof accounting method than with one leading to high-quality information. However, we believe that as long as there are no clear rules about when and how to report the gains from VC, the reporting entity is exposed to a high fiscal risk.

Our analysis shows that, as with other national and international regulatory bodies, the Romanian regulatory body must come either with a change or with clarifications about how entities that apply RAS and have virtual currency must classify, measure and present them in the financial statements.

REFERENCES

1. Albu, C., Albu, N. (2017): The Role and Current Status of IFRS in the Completion of National Accounting Rules – Evidence from Romania, *Accounting in Europe*, vol. 14, pp. 1-10, DOI 10.1080/17449480.2017.1301668.
2. Albu, C., Albu, N., Alexander, D. (2014), "When global accounting standards meet the local context – Insights from an emerging economy," *Critical perspectives on accounting*, Elsevier, vol. 25(6), pp. 489-510.
3. Berchowit, G. (2017), "Accounting for Cryptocurrency," available online at <http://pwc.blogs.com/ifrs/2017/11/accounting-for-cryptocurrency.html>.

4. Chamber of Digital Commerce (2017), "Agenda Request – Determining the Appropriate Recognition, Measurement, Presentation, and Disclosure for Digital Currencies and Related Transactions".
5. Cuzdriorean, D.D., Albu, C.N., Albu, N. (2012), The Relationship Between Accounting And Taxation – The Romanian Accounting Environment, *Journal of the Faculty of Economics – Economic*, vol. 1.
6. European Banking Authority (2014), "EBA opinion on "Virtual Currencies"" available online at <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>.
7. European Central Bank (2015), Virtual currency schemes – a further analysis, available at <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.
8. FinCEN (2013), "Application of FinCEN's Regulations to Persons Administering, Exchanging or Using Virtual Currencies," available online at <https://www.fincen.gov/resources/statutes-regulations/guidance/application-fincens-regulations-persons-administering>.
9. Franklin, M. (2016), "A Profile of Bitcoin currency: an exploratory study," *International Journal of Business & Economics Perspectives*, vol. 11, no. 1, pp.80-92. 13p.
10. Istrate, C., (2011), Accounting principles and book-tax (dis)connection in Romania, *International Conference on Accounting and Management Information Systems (AMIS)*.
11. Istrate, C., (2012), Impact of Romanian Accounting and tax rules for fixed and tangible assets, *AMIS*, vol. 11, no. 2.
12. Istrate, C. (2015), The persistence of the accounting policies after the transition to IFRS of the Romanian listed companies, *Accounting and Management Information Systems*, vol. 14, no. 4, pp. 599-626, 2015, http://cig.ase.ro/jcig/art/14_4_1.pdf.
13. IRS (2014), "Notice 2014-21" available online at <https://www.irs.gov/pub/irs-drop/n-14-21.pdf>.
14. Kokina, J., Mancha, R., Pachamanova, D. (2017), "Blockchain: Emergent Industry Adoption and Implications for Accounting", *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, vol. 14, no. 2, pp. 91–100, DOI: 10.2308/jeta-51911.
15. Lambert, E. E. (2015), The IRS and Bitcoin: a taxing relationship available online at <https://www.jmls.edu/academics/taxeb/pdf/lambert.pdf>.
16. Milcev, A. (2018), Patru aspecte fiscale de luat în considerare înainte de lansarea unei oferte ICO, available online at <http://taxnews.ro/wp/2018/03/22/alex-milcev-ey-patru-aspecte-fiscale-de-luat-in-considerare-inainte-de-lansarea-unei-oferte-ico/>.
17. Milcev, A. (2018), Tranzacționarea cripto-monedelor – o piață mult prea mare pentru a rămâne în afara legislației fiscale, available online at <http://taxnews.ro/wp/2018/02/20/alex-milcev-ey-tranzacționarea-cripto-monedelor-o-piața-mult-prea-mare-pentru-a-ramane-in-afara-legislației-fiscale/>.
18. Paunescu, M., (2015), Revenue Recognition and Measurement. Accounting Principles vs. Tax Rules for Romanian Entities, *Audit Financiar*, vol. XIII, no. 1(121)/2015, pp. 81-90.
19. Petre, D. (2018), Atractia crypto valutelor si inevitabila impozitare, available online at https://www.hotnews.ro/stiri-specialisti_deloitte-21804323-attractia-crypto-valutelor-inevitabila-impozitare.htm.
20. Lubomir Tassev (2018), "Belarus Adopts Crypto Accounting Standard" available online at <https://news.bitcoin.com/belarus-adopts-crypto-accounting-standard/>.
21. Sincu, G. (2018), Impozitarea în domeniul criptomonedelor: (multe) întrebări și (prea puține) răspunsuri, available online at <http://www.gabriel-sincu.com/2018/02/impozitarea-in-domeniul-criptomonedelor.html>.
22. Venter, H. (2016), "Digital currency – A case for standard-setting activity. A perspective by the Australian Accounting Standards Board", available at http://www.aasb.gov.au/admin/file/content102/c3/AASB_ASAF_DigitalCurrency.pdf.
23. Law no. 24/2017 on issuers of financial instruments and market operations; Published in the Official Journal, Part I, no. 213 from March 29, 2017.

© 2018. This work is published under <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> (the “License”). Notwithstanding the ProQuest Terms and Conditions, you may use this content in accordance with the terms of the License.